

**NEMACKA I ITALIJANSKA
DOKUMENTA**

**ZAPOVEST VIŠEG VODE SS I POLICIJE OSAMNAESTE
VOJNE OBLASTI OD 2 DECEMBRA 1943 ZA PODUH VAT
»SNEŽNA VEJAVICA« PROTIV JEDINICA NOV I PO SLO-
VENIJE NA PODRUČJU POHORJA¹**

Viši vođa SS i policije
u XVIII vojnoj oblasti

Operativni štab za borbu protiv bandi
Ia

Pov. br. 1/43 od 4. XII. 1943
921 landesšicen bataljon

Sedište, 2. XII. 1943

Pov. op. br. L 872/43

U 30 primeraka
22 primerak

Poverljiv držav, dokument

**ZAPOVEST
za poduhvat »Snežna vejavica«^J**

- 1) Od početka novembra područje Pohorja postalo je operativna zona jedne bande jačine oko 600 ljudi. Manje grupe, jačine od 20–30 ljudi, uznemiravaju celu okolinu, a naročito Maribor.

Jače grupe napadaju žandarmerijske stanice i uporišta domobrana i pljačkaju naseljena mesta. Banditi dižu u vazduh železničke koloseke na prugama Celovec – Dravograd – Maribor i Celje – Maribor i tuku vatrom motorna vozila i železničke vozove.

Skoro bez izuzetka, sve ove akcije pripisuju se pohorskoj bandi.

¹ Original se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

* Akcija je preduzeta sa ciljem da se unište jedinice NOV i PO Slovenije na Pohorju, ali je završena sa neuspehom po neprijatelja.

Glavnina bande zadržava se u više logora, uglavnom na prostoru Mislinjsko sedlo – Ribniško sedlo. Verovatna logorska mesta: područje Ribniškog sedla.

Izviđanjem zemljišta konstatovano je da su banditi podigli streljačke zaklone na liniji greben Planinke – Mislinjsko sedlo – Ostruščica. Banditske patrole krstare u pravcu zapada od Malog Crnog Vrha (kota 1535) i u pravcu juga do prostora Volovice (kota 1458).

30. XI. 1943 nad opštim područjem Mislinjskog sedla osmotreno je 7 neprijateljskih aviona koji su spuštali padobrane. Računa se da se bandama dotura oružje i materijal.

Na prostoru Velikog Vrha (kota 1347) operiše jedna banda jačine oko 200 ljudi. Njen logor je verovatno oko izvora, nekih 600 metara jugoistočno od jezera (kota 1171). Ova banda uznemirava uglavnom oblast južno od Velikog Vrha, a poslednjih dana pojavila se takođe istočno od Velikog Vrha. Njoj se pripisuju akcije kod Ruške Koči.

Naoružanje bandita sastoji se iz mnogobrojnih automatskih oruđa i nekoliko lakih minobacača. Teško oružje dosad nije konstatovano.

- "2) 6. XII. 43 naše trupe uništiće bandu na Velikom Vrhju ili će je potisnuti opštim pravcem ka zapadu. One će zatim, 7. XII. 43, okružiti prostor Planinka – Mislinjsko sedlo gde se nalazi glavni logor, a 8. XII. 43 će izvršiti njegovo čišćenje pravcem od zapada prema istoku. Banditi se imaju zarobiti, odnosno uništiti. Sva muška lica od 15–55 godine starosti imaju se privremeno uhapsiti i predati policiji bezbednosti na dalji postupak (prihvatište).

SNAGE:

19 SS *policiski puk* (bez 1. bataljona), ojačan žandarmerijskom četom za akciju u Donjoj Štajerskoj, 3 rezervnom žandarm. četom (mot.), »Alpenland«, policis. brd. lovačkom četom »Alpenland« (na skijama), domobranskom četom Ribnica.

14 SS *policiski puk* (bez 13 polic. tenkov. čete) sa potčinjenim mu domobranskim četama Valdek i Vitanje. Puk će potčinjene domobranske čete tražiti od komandanta domobranskih trupa.

Borbena grupa Sever (Kurs nižih starešina u Mariboru i u Slovenskoj Bistrici i izviđački bataljon Slovenj Gradec).

Borbena grupa Jug (Landesšicen bataljoni: 611, 921 i 2 četa 922) sa potčinjenom brdskom baterijom Zidani Most.

Borbena grupa Istok (ojačani domobranski bataljon Sredina).

3) *Pripremni položaj:*

Postavljaju se:

Borbena grupa Istok na prostoru Brdovec (kota 1232) – Šmartno – Tinje – Oplotnica.

Postavljanje na priprem, položaju završiti 6. XII. 43 u 7 časova.

Borbena grupa Sever na prostoru Lehen – Sv. Lovrenc – Devica Marija v Puščavi – željez. stanica Fola.

Postavljanje završiti 7. XII. 43 u 5 časova.

Borbena grupa Jug na prostoru Oplotnica – Zreče.

Postavljanje završiti 7. XII. 43 u 4 časa.

Ojačani 14 SS polic, puk na prostoru Vitanje – Sv. Florijan – Valdek – Št. Ilj. – Sp. Dovže.

Postavljanje završiti 7. XII. 43 u 5 časova.

Ojačani 19 SS polic, puk na prostoru Ribnica na Pohorju.

Postavljanje završiti 7. XII. 43 u 5 časova.

Policiska brd. lovač. četa »Alpenland« postaviće se na prostoru Slovenj Gradec.

Sve jedinice polaze sa pripremnih položaja odmah čim stignu na određena mesta, i to samostalno, ne čekajući naređenja.

Borbena grupa Istok prodire 6. XII. 43 u 7 čas. sa određenog pripremnog položaja, čisteći ceo prostor pred sobom, izbija na Veliki Vrh i uništava tamošnju bandu ili je potiskuje na zapad. *Borbena grupa* poseda i, od 6. XII. 43 uveče do okončanja poduhvata, drži liniju: kota 1239 – kota 1284 – kota 1304 – kota 1287 – Osonjka – lovačka kuća Lukanja, kao drugi prihvatni položaj.

Borbene grupe Sever i Jug nastupaju svim putevima i stazama – barem onim koji su ucrtani u priloženoj karti – čisteći pred sobom sve zemljište s obe strane puteva, i stižu na liniju: kota 1392 – kota 1233 – duž severne i istočne padine Plešiča – kota 1327 – kota 1257 – duž potoka Černova – kota 1177 – duž potoka Oplotnica – kota 1079 – Jurgo – duž puta na jugozapad preko kote 1316 – Zlo-del – pravom linijom na zapad do Ločnikovog Grabena (istočno od Vitanjskog sedla) zaključno, tj. zaključno s kotom 1491.

Dostignutu liniju utvrditi i držati. Brd. baterija dobila je zapovest da sadejstvuje sa 14 i 19 SS polic, pukom. Ona vrši pripreme za uništavajuću vatru na prostore gde se nalaze logori, tj. istočno od grebena Planinke sedla – Misljinsko sedlo, kao i za zaprečnu vatru pred celim odbranbenim otkom, naročito u zoni tesnaca.

Ojačani 14 SS polic, puk nastupa svim putevima i stazama – čisteći pred sobom zemljište s obe strane puteva – svojim desnim krilom kroz fabričku šumu i delovima izbija na liniju: greben Vitanjskog sedla – Tabla – Turn – Volovica.

Glavnina puka nastupa širokim frontom, sa daleko isturenim levim krilom, preko Male Kape i Velike i Crnog Vrha (kota 1543), stiže na liniju Volovica – kota 1364 – Förtsner – Sarten i na istoj se utvrđuje za odbranu. Po izbijanju na ovu liniju podnosi izveštaj.

Ojačani 19 SS polic. puk. izbija, čisteći zemljište pred sobom na opštu liniju: kota 1460 (severno od M. Crnog Vrha) – kota 1318 – Planinka (kota 1392).

Desnim krilom, uz veliki obilazak, prodire pravcem Mislinjska Kot – Sv. Bolfenk – Mala Kapa i Velika – sedlo Crni Vrh (kota 1543).

Polic. brd. lovač. četa »Alpenland < (skijaška četa) prodire preko grebena Mala Kapa i Velika tako da u sadejstvu sa 19 SS pol. pukom i 14 SS pol. pukom bude u stanju da uništi bandite na samom grebenu ili s obe strane istog.

Po izbijanju na određenu liniju puk podnosi izveštaj.

Po završenom okružavanju označenog prostora (vidi obeleženo u karti), 7. XII. 43 sve snage, one za okružavanje kao i one koje vrše napad, utvrđuju svoje položaje za odbranu.

4) *Zamišljeni tok borbe:*

Početak napada 8. XII. 43 u 7 časova.

Napadne snage:

Ojačani 14 SS polic, i ojačani 19 SS pol. puk.

Napadni cilj: opšta linija: greben kote 1491 – Ostruščica (kota 1498) – Mislinjsko sedlo – kota 1534 (Skrivni hribi) – kota 1529 (Planinka) – Planinka (kota 1392).

Zauzetu liniju držati i o tome izvestiti.

Dalje prodiranje zavisi od neprijateljeve situacije.

Granica između ojačanog 14 SS i 19 SS policis. puka – važi ujedno i za borbene grupe Sever i Jug – na liniji: sedlo Crne – Šentlovrenško jezero – kota 1281 – kota 1414 – kota 1308. Navedene tačke pripadaju 19 SS pol. puku, odnosno borbenoj grupi Sever.

Snage za okružavanje:

Borbene grupe Sever i Jug.

Borbene grupe isturaju svoje zaprečne položaje unapred prema zemljištu, a pre svega na severu na Plešič.

Po izbijanju desnog krila (14 SS polic, puk), odnosno levog krila (19 SS pol. puk) na liniju okruženja (borbene grupe Sever i Jug), snage koje na taj način postaju slobodne upotrebiće se za pojačanje sopstvenih položaja.

Snage za okružavanje izradiće na svojim položajima solidne zaklone da ne bi trpele od vatre napadajućih snaga.

Do izbijanja na liniju okružavanja (borbene grupe Sever i Jug) čišćenje zemljišta mora biti završeno. Pre dolaska na ovu liniju vatra će se otvarati na bliskim otstojanjima, i to samo na uočene ciljeve, po mogućstvu iz oruđa za blisku borbu (pištolji, ručne bombe i pušćane bombe).

5) *Dolazak na pripremne položaje:*^s

Borbena grupa Istok: Prebacuje se vozilima autoparka kod zemalj. savetnika Celje.

Borbena grupa Sever: Zelezničkim prenosom.

Ukrene stanice: Sloven. Bistrica, Maribor i Slovenj Gradec.

Iskrene stanice: Faa, Sentlovrenc na Pohorju i Brezno.

Od železničkih stanica dalje pešačkim maršem.

Borbena grupa Jug: Zelezničkim i automobilskim prenosom.

Ukrene stanice: Sedišta trupa u Gorenjskoj i Dolenjskoj.

Iskrena stanica: Poljčane.

Odavde dalje kamionima do Oplotnice i Zreča.

Automobilska kolona 1. bataljona 19 SS pol. puka za 500 ljudi nalazi se na želez, stanici u Poljčanama.

Ojačani 14 SS pol. puk: Snage koje se nalaze zapadno od Celja prebacuju se železnicom a snage koje se nalaze u Celju i istočno od njega Drebacuju se vozilima puka.

Ojačani 19 SS polic, puk: Zelezničkim prenosom.

Ukrene stanice: Sedišta trupa u Gorenjskoj.

Iskrene stanice: Brezno, Vuhred. a za pol. brd. lov. čet. Alpenland« (skijašku čet.): Dravograd.

Od Dravograda dalje u Sloven. Bistricu kamionima koje daje 14 SS polic. puk.

Transporti su avizirani kod odgovarajućih nadležstava i biće objavljeni posebnom zapovešću.

6) *Veze:* Vidi prilog uz zapovest⁴.

7) 14 SS pol. puk preduzima mere koje će omogućiti jednoj četi da se posle završene akcije može zadržati na očišćenom prostoru u okolini logora.

181 brd. pol. četa za vezu brine se za odgovarajuću vezu čete s nekom telefon, stanicom u ravnici.

8) Sanitetski potpukovnik dr Liti (Litty) pobrinuće se da se borbenim grupama Sever i Jug dodeli dovoljan broj bolni-

IZVEŠTAJ VIŠEG VODE SS I POLICIJE OSAMNAESTE
VOJNE OBLASTI OD 2 DECEMBRA 1943 O STANJU I AK-
TIVNOSTI JEDINICA NOV I PO SLOVENIJE NA PODRUČJU
POHORJA¹

Viši vođa SS i policije
XVIII vojne oblasti

Sedište, 2 decembar 1943

Operativni štab za borbu protiv bandi
Ic – L pov. br. 873/43

Prilog uz zapovest za poduhvat
»Snežna vejavica«²

Izveštaj o neprijatelju – Br. 1

(Stanje kod bandi)

1) *Opšte stanje:*

Od početka rata protiv Sovjetskog Saveza na celokupnom prostoru pređašnje Jugoslavije traje jaka delatnost bandi koju je izazvala komunistička partija Jugoslavije. Dok su se u prvim mesecima pojavljivale čisto komunističke bande, dotle se docnije ovima priključio i banditski pokret buržoaskog pravca.

Po prilici krajem 1941 na slovenačkom delu pređašnje Jugoslavije osnovan je pokret otpora – »Osvobodilna fronta (OF)«. U ovoj organizaciji našli su se na jednoj liniji ujedinjeni slojevi svih političkih pravaca koji su neprijateljski raspoloženi prema Nemcima. Komunisti i buržoazija svrstani su zajedno u jedan front. Pokretom otpora rukovodi Komunistička partija. Najizrazitiji organi OF su bande.

2) *Svrha bandi:*

Vezivanje trupa – da se time pomogne Sovjetskom Savezu. Ometanje dovoza uništavanjem saobraćajnih sredstava i drumova. Sprečavanje liferovanja sirovina i slabljenje ratne privrede.

¹ Original se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

3) *Cilj pokreta otpora:*

Zvanično: Osnivanje nove, demokratske Jugoslavije.

Stvaran cilj: a) Komunističke partije: Obrazovanje jedne države po sovjetsko-ruskom obrascu prvo u Jugoslaviji i docnije na čitavom Balkanu.

b) Buržoaskih partija u OF: Osnivanje slobodne demokratske Jugoslavije sa širokom autonomijom pojedinih naroda i jakim naslonom na Englesku.

Uprkos zajedničkom nastupanju, svaka strana se nada da u danom momentu drugu stranu izbací iz sedla.

4) *Stanje bandi u Donjoj Štajerskoj:*

Na području Donje Štajerske 1941 je bila slaba delatnost bandi, koja je, produžavanjem rata, iz dana u dan postajala sve jača. Jačina bandi do kapitulacije Italije iznosila je povremeno do 400 ljudi. One su se zadržavale prvenstveno u teško pristupačnim brdima, obraslim prašumama, u celjskom i mariborskom okrugu.

Čestim našim akcijama bande su uništene ili razbijene. Ali usled stalnog priliva s područja Ljubljanske provincije, zatim usled prisilnog regrutovanja ili dobrovoljnog pristupanja, one su svoje gubitke ne samo popunile, već, štaviše i svoje brojno stanje povećale.

5) *Pohorska planina:*

Ona je ograničena na severu Dravom, na istoku Ptujskim poljem, na jugu i zapadu drumom koji vodi od Dravograda na jugoistok, za Slovensku Bistricu.

Planina ima uzvišenja do 1500 m visoka, delom je pod prašumom, ima mnogo klisura i zahteva od trupa, naročito zimi usled velikog snega, velika naprezanja.

6) *Stanovništvo:*

Na većim visinama planina je retko naseljena. Najveći deo tamošnjeg stanovništva je pristalica bandita. Izjave koje ono daje moraju se primiti sa rezervom. Znanje nemačkog jezika nije nikakva garancija da je ono pronemački raspoloženo.

7) *Saobraćajni putevi i veštački objekti koje bande ugrožavaju:*

Državna železnica: Pruga za dotur Celovec – Maribor – Zagreb – Beograd.

Spojna želez, linija: Dravograd – Celje – Brežice – Zagreb.

Državni drumovi i spojni putevi koji vode istim pravcima kao i železnice.

Zatim rečna brana na Dravi, Dravska hidropostrojenja u izgradnji, kao i grad Maribor kao saobraćajni čvor.

8) *Stanje bandi na Pohorju:*

Posle uništenja Pohorskog bataljona u januaru 1943, u ovoj oblasti do juna 1943 nije bilo bandi. Krajem juna i početkom jula ponovo je konstatovana jedna mala grupa.

Preko OF je ova banda dobila nov prilog, a sem toga banditi su izvršili mnogobrojna prisilna regrutovanja.

Razne ekipe bandita za vrbovanje imale su svoje stanice u Austriji i u Mariboru, koje su vrbovane i s rada pobile Hrvate krijumčarili i dovodili u redove bande, no ovi su docnije prevedeni u hrvatske banditske jedinice. Pohorski bataljon imao je u oktobru 1943 povremeno oko 180 ljudi. Njegovo naoružanje bilo je osrednje.

1. XI. 1943 u Zavodnu je konstatovana jedna banda jačine 300 ljudi, koja je preko Zgornjeg Razbora 2. XI. 43 stigla u Grašku Goru. U Graškoj Gori banda se podvojila, te je oko 100 njenih ljudi otišlo preko Gornjeg Dolića u pravcu Pake.

3. XI. ova je banda viđena u blizini poseda Kuzmana. Odatle je preko Volovice otišla ka sedlu Vitanje. Jedna druga grupa od oko 50 ljudi otišla je 2. XI istim putem. Treća grupa, jačine oko 200 ljudi, otišla je iz Graške Gore 2. XI. 43. Ona je 3. XI u Dovžama prisilno regrutovala 1 pomoćnog žandara, pa je potom, u severoistočnom pravcu, preko poseda Cankera, otišla ka Crnom Vrhu.

7. XI viđeno je kod Josipdola 80 bandita u pokretu u pravcu Planinke.

Na prostoru Sveta Kunigunda, Skomarje, Zreče (Zgornje Zreče) pojavile su se u vremenu od 2–8. XI banditske grupe jačine 30–200 ljudi i one su, između ostalog, izvršile prepad na žandarmerijsku stanicu Zg. Zreče. Kao put odlaska konstatovan je pravac Jurgo – Pesek. Policija bezbednosti uputila je izviđačke patrole, koje su konstatovale da su banditi na liniji sedlo Vitanje – Turn – kota 1465 postavili zasedu na dužini od oko 700 m. Na samom sedlu Vitanje konstatovana je takođe jedna banditska zaseda.

Druga pak izviđačka patrola, koja je izviđala na pravcu Mala Kapa – Crni Vrh – kota 1543, naišla je kod kote 1535 takođe na bandite.

Treća izviđačka patrola konstatovala je da banditi na liniji Ribnica sedlo – Planinka – Mislinjsko sedlo utvr-

duju svoje položaje. Ovaj izveštaj patrole potvrdili su i šumari na ovome području.

Jedan bandit koji se dobrovoljno vratio kući izjavio je da je jedna grupa od 8 ljudi, pod komandom banditskog vođe Kranjc,³ 30. X. 43 stigla na Pohorje i da je 3. XI za njom došla jedna druga grupa od oko 80 ljudi. Da li je posle toga došla još neka banditska grupa – ovom dobrovoljnom povratniku nije poznato, pošto je 3. XI pobjegao.

3. XI. 43 banda je bila naoružana sa 8 lakih mitraljeza, 8 maš. pištolja, 3 laka minobacača, zatim puškama i ručnim bombama.

Jedan drugi bandit, iz Koruškog bataljona, izneo je da se krajem oktobra u Koruškoj nalazio jedan brigadni štab i da se isti prebacio na Pohorje. Jačina ovog štaba iznosila je 15 ljudi od kojih je svaki drugi bio naoružan mašinskim pištoljima.

Iz razgovora s kuririma ovaj zarobljeni bandit je doznao da pohorska banda raspolaže dobro izgrađenim logorima koji su obezbeđeni streljačkim zaklonima.

Početak novembra 1943 neki »Bora«⁴, raniji politkomesar XII brigade, sada pak, verovatno, komandant brigade, prebacio se također iz Koruške na Pohorje.

7. XI je viđeno 15 bandita sa 1 konjem koji su u brdima kod Ruške Gore pljačkali životne namirnice.

Istoga dana osmotrena su u Sv. Kunigundi 3 bandita na konjima, koji su se tu raspitivali o putu za Zg. Zreče (Zreče). Bili su naoružani sa 2 mašin. pištolja i 1 puškom. Oko 3 časa kasnije isti banditi su ušli u kuću jednog posednika u Planini. opština Zg. Zreče, smestili konje u štalu i tu prenoćili.

Sledećeg jutra su odjahali u severnom pravcu, te su docnije primećeni kod Jurga. Odatle su produžili dalje za Černovu. Nema sumnje da je jedan od ovih konjanika bio komandant VI ili XII štajerske brigade.

10. XI. 43 stiglo je kod Jurga 6 bandita s jednim kolima i dva konja. Kola su bila natovarena rančevima. Jedan bandit bio je na konju.

Kod Jurga su kola istovarena i upućena nazad. Banditi su s rančevima produžili dalje za Černovski potok. Izviđačke patrole policije bezbednosti, koje su u vremenu od 7 do 9. XI. 43 vršile izviđanje na prostoru Sentlovrenško jezero – kota 1281 – strugara Pesek – Lazina – Kota 1312 – Plešič, nisu naišle na bandite.

Nasuprot ovome, jedna patrola koja je izviđala prostor oko Vitanjskog sedla i Rogle, 8 i 9. XI 43, imala je češći dodir s banditima. 8. XI. 43 izviđači su sa istočne padine Rogle osmotrili bandite u pokretu s vrha Rogle u pravcu severo-istoka. Pošto je pravac kretanja od Jurga uvek isti, može se zaključiti da se banditski logor nalazi na poznatoj tački u Cernovi.

11. XI. 43 je oko 200 bandita privremeno poselo Rušku planinsku kuću. Ostavivši tu 30 ljudi kao posadu, ostali su otišli posedniku Maurincu i naredili mu da im skuva 60 litara kave i oduzeli mu 2 konja.

Jedan šofer oružane sile, koji je oko 24 časa kamionom stigao u planinski dom. morao je banditima dati svoju uniformu, koju su oni odneli. Usled pucnjave koja je tom prilikom nastala, jedna jedinica oružane sile koja se u to vreme nalazila u Mariborskoj plan. kući izvršila je uzbunu i bandite proterala. Pri odlasku banditi su povelili sa sobom i Maurincove konje i produžili dalje za Rušku plan. kuću, koju su potom zapalili.

11. XI. 43 oko 50 bandita pojavilo se na više mesta opštine Prihova. Između ostalog, oni su oduzeli 1 konja. U mestu Prihova razorili su dva telefonska aparata, zatim su na državnom drumu Maribor – Celje prekinuli telefonsku liniju obaranjem 6 duplih telefonskih stubova, koje su potom upotreбили za podizanje drumske prepreke.

Akcije bandi:

1. 1. XI. 43 oko 300 bandita vršilo je pokret od Zavodne preko Gornjeg Razbora u Grašku Goru, gde su stigli 2. XI. 43.
2. 2. XI. 43 oko 100 bandita kretalo se od Graške Gore preko Gornjeg Doliča u pravcu Pake.
3. 2. XI. 43 200 bandita kretalo se od Graške Gore preko Dovža.
4. 3. XI. 43 u Dovžama su isti ovi banditi prisilno regrutovali 1 pomoćnog žandara i opljačkali životne namirnice. Otišli su u pravcu Crnog Vrha.
5. 3. XI banditska grupa jačine 100 ljudi, koja se preko Gornjeg Doliča kretala u pravcu Pake, viđena je u blizini poseda Kuzmana na Pohorju. Odatle je otišla dalje preko mesta Valanče za Vitanje.
6. 2. XI jedna druga grupa bandita, jačine 50 ljudi, kretala se istim putem.
7. 6. XI u blizini Tepanja, grupa od 15 bandita napala je 1 kamion SS trupa i opljačkala ga. Ranila je 2 SS vojnika, koji su uspeli da pobjegnu.

8. 5. XI je grupa od 20 bandita opljačkala više posednika u selima Lokanja Vas i Božje oduzevši im životne namirnice i delove odeće u većim količinama. Za prenos opljačkanih stvari uzeli su i troja kola s konjskom zapregom.
9. 5. XI su 14 bandita nasilno oduzeli jednom seljaku u mestu Golavabuka životne namirnice.
10. 7. XI je grupa od 100 bandita opljačkala u mestu Kebelj, kod više posednika, životne namirnice. Otišla je u pravcu Sv. Tri Kralja.
11. 7. XI je grupa od 40 bandita opljačkala u mestu Kot, kod više seljaka, životne namirnice i potom otišla u pravcu Sv. Tri Kralja.
12. 7. XI je grupa od oko 50 bandita došla kamionom – koji je 6. XI. 43 otela jednoj SS jedinici – u selo Prihova i tamo opljačkala jednu kafanu, demolirala opštinsko nadleštvo i razorila telefonsku liniju. Pre svog odlaska u pravcu Sv. Tri Kralja banda je još zapalila kamion.
13. 7. XI je u Josipdolu viđeno 80 bandita. Otišli su u pravcu Kozjaka. Sa sobom su vodili 2 konja.
14. 7. XI je banda od 15 bandita opljačkala životne namirnice kod jednog posednika u Razborci i malo posle toga kod drugog posednika u Bergenu.
15. 7. XI su 3 bandita – konjanika viđena u Sv. Kunigundi. Dva časa docnije isti ovi banditi došli su u Planinu, gde su konje smestili u štalu i prenoćili.
16. 8. XI su navedena 3 bandita s konjima otišli u pravcu severa.
17. 8. XI u prepodnevnim časovima, oni su viđeni kod Jurge, odakle su otišli dalje u pravcu Černovskog potoka.
- 18! 8. XI je grupa od 200 bandita, pošto je prekinula telefonsku vezu, napala žandarmerisku stanicu Zg. Zreče. Banditi nisu uspeli da zauzmu stanicu. Mesni grupni vođa St. H. B.⁵ Pukl i njegova žena ubijeni su, 1 žandarm i 1 rez. policajac teško su ranjeni, dok je 1 rez. policajac lako ranjen.
19. Zandarmeriski vod iz Konjica je 8. XI u 23,30, vodio protiv ove bande borbu kod Rađane Vasi, ali se usled nadmoćnosti bande morao povući.
20. 9. XI je grupa od 30 bandita otela 1 seljaku u Sv. Antonu na Pohorju 1 svinju.
21. 9. XI su izviđačke patrole policije bezbednosti osmotrile bandite na Vitanjskom sedlu i na Rogli.
22. 9. XI je grupa od 6 bandita sa 1 kolima i 2 upregnuta konja, sa natovarenim rančevima, došla na Jurgu. Jedan bandit je bio na konju. Na Jurgi su kola istovarena i vraćena

nazad. Banditi su pak sa svojim rančevima otišli dalje u pravcu Černovskog potoka.

23. 9. XI su se izviđačke patrole policije bezbednosti sukobile na severnoj padini Rogle s jednom banditskom patrolom jačine 5 ljudi. Banditi su se povukli u severoistočnom pravcu i tim pravcem otišli dalje.
24. 11. XI je grupa od 200 bandita privremeno posela Rušku plan. kuću (Sv. Henrik). Ostavivši tu posadu od 30 ljudi, ona je otišla na imanje posednika Maurinca. Maurincu je naredila da joj da jelo, a sem toga je prisvojila i njegovu 2 konja. Šoferu oružane sile, koji je oko 24 časa kamionom stigao u planinski dom, banditi su skinuli i oduzeli uniformu. Tom prilikom je ispaljeno nekoliko metaka, kojima je uzburjana jedinica oružane sile koja se nalazila u Maribor, plan. kući i ona je bandite proterala iz planin, doma. Pri svom povratku banditi su povelili sa sobom Maurincove konje i zapalili Rušku plan. kuću.
Iz planinskog doma odneli su ćebad, čaršave, ručnike i životne namirnice u većim količinama.
25. 11. XI je 50 bandita opljačkalo u Okoškoj Vasi, opština Prihova, 1 konja, delove odeće i životne namirnice.
26. 11. XI je ista banda u Prihovi razorila telefonsku liniju Maribor-Celje presecanjem 6 duplih telefonskih stubova. Od oborenih telefon, stubova podigli su prepreku na drumu.
27. 12. XI su se 4 bandita u uniformi Hitlerove omladine raspitivala u Rušama o putu koji vodi za planin, dom.
28. 12. XI je grupa od oko 100 dobro naoružanih bandita posela mesto Kebelej i tu sazvala konferenciju na kojoj su držani huškaški govori protiv Nemačke. Mesno stanovništvo je prisiljeno da dođe na konferenciju. Pošto su opljačkali 1 vola i životne namirnice, banditi su otišli u pravcu Sv. Tri Kralja.
29. 13. XI je izviđačka patrola policija bezbednosti osmotrila na prostoru Lazina u oblasti Pohorja 1 banditsku patrolu.
30. 15. XI je 20 bandita opljačkalo nekom seljaku u Mislinju 1 vola i životne namirnice. Seljaku je dat ček.
31. 15. XI je 6 bandita u domobranskoj uniformi opljačkalo životne namirnice nekom seljaku u Razborcu.
32. 15. XI je grupa od oko 100 bandita opljačkala nekom seljaku 1 vola i životne namirnice.
33. 16. XI se oko 30 bandita zadržavalo u lovačkoj kući kod Valdeka, koja se nalazi između kota 1421 i 1475. Tom prilikom banditi su duže vreme držali kod sebe 1 volovska kola.

34. Između 15 i 17. XI, u 16,30 časova, oko 40 bandita bilo je u jednoj kući u Valdeku, i pošto su tu opljačkali delove odeće, otišli su dalje u pravcu Crnog Vrha (1543).
- 34a. 17. XI je grupa od oko 40 bandita, delimično u belim mantilima, došla iz pravca Josipdola u Janževski Vrh i u Zaleršekovoj trgovačkoj radnji opljačkala veće količine životnih namirnica i odeće. Potom se vratila u Josipdol.
35. Ista ova banda (oko 40 ljudi), vraćajući se u Josipdol, opljačkala je nekom seljaku životne namirnice, pa je potom zapalila zgrade na njegovoj ekonomiji, kao i vilu »Rastajger«. Zgrade su potpuno izgorele.
36. 18. XI je oko 150 bandita upalo u mesto Zgornje Dovže. Oni su tu opljačkali 2 trgovačke radnje i od više seljaka nasilno oduzeli životne namirnice. Banditi su se potom udaljili u severnom pravcu.
37. 18. XI je grupa od oko 120 jako naoružanih bandita, u domobranskim i policiskim uniformama i delimično u belim mantilima, došla na imanje jednog posednika u Razborci i nasilno mu oduzela 1 svinju i životne namirnice. Otišla je u nepoznatom pravcu, ali se ujutru ponovo vratila istom posedniku.
38. 19. XI su 4 bandita oduzela nekom posedniku u Orlici 1 lovačku pušku sa 10 metaka.
39. 20. XI dođoše 2 bandita u kuću nekog posednika u mestu Mislinjsko i rekoše da se tu u blizini, u lovačkoj kući i u nekoj praznoj štali, nalazi ceo bataljon bandita. Posednik je posle toga na označenom mestu video oko 100 bandita.
40. 20. XI je veća grupa bandita došla nekom posedniku u Skomarju, naredila mu da joj da jela i potom mu nasilno oduzela 1 vola. Brata posednikovog, koji se kao vojnik nalazio na odsustvu, prisilno je regrutovala.
41. 21. XI u 0,10. oko 20 bandita je napalo železničku stanicu Janževski Vrh® na pruzi Celovec – Maribor. Oni su tom prilikom zapalili staničnu zgradu, oštetili kolosek i stavili u pokret teretni voz. Potom se lokomotiva s tenderom, jednim službenim i 2 teretna vagona survala niz nasip.
42. 21. XI su banditi zapalili želez, stanicu Vuhred⁷ na pruzi Celovec – Maribor, zatim su otvorili vatru na kamion koji je tuda prolazio.
43. 20. XI je 12 bandita opljačkalo velike količine namirnica na nekom imanju u Ribnici na Pohorju.

44. 24. XI je više bandita došlo u Legen, opština Šmartno pri Slovenj Gradecu, s namerom da nasilno odvedu sa sobom nekog posednika, ali ga nisu našli kod kuće.
45. 26. XI je grupa od 10 bandita nasilno oduzela životne namirnice nekom seljaku u Gradišću, opština Šmartno pri Slovenj Gradecu.
46. 25. XI su 4 bandita nasilno oduzela namirnice i rakiju dvojici seljaka u Legenu, opština Šmartno pri Slovenj Gradecu.
47. 25. XI je 15 bandita nasilno oduzelo namirnice dvojici seljaka u Velikom Vrh, opština Oplotnica.
48. 25. XI je oko 30 jako naoružanih bandita, u nekoliko manjih grupa, došlo u mesto Koritno, opština Oplotnica i sedmorici seljaka nasilno oduzelo životne namirnice i 1 vola.
49. 25. XI je 6 bandita zahtevalo od nekog posednika u Razborci da im da jestj.
50. 25. XI je oko 100 dobro naoružanih boraca upalo u mesto Cadram, opština Oplotnica. Oni su iz jedne zadružne trgovine mešovitom robom nasilno uzeli velike količine namirnica i druge robe i potom se udaljili u pravcu Sv. Tri Kralja.
Jedna domobranska izvidnica sukobila se u blizini navedenog mesta sa osiguravajućim delovima bandita. U vatrenoj borbi ranjen je 1 domobran.
51. Jedna izvidnica policije bezbednosti konstatovala je na prostoru Lazine i Klopna Bajta⁸ (istočno od kote 1327) tragove od pešačenja bandita, koji su vodili ka Lazinama.
52. 21. XI su 4 bandita oduzela petorici posednika u Ribnici na Pohorju, srez Maribor, životne namirnice i 1 vola. Istom prilikom su regrutovali trgovač. pomoćnika Antona Kelmana.
53. 21. XI. 43 je 15--20 bandita došlo u gostionicu predsednika opštine u Ribnici na Pohorju, srez Maribor. Tu su dotičnog predsednika zlostavljali, pretresli mu stan i razbili radio-aparat. Odmah po odlasku ove došla je jedna druga banda, jačine 20 ljudi. Obe banditske grupe su pri svom odlasku razorile telefonsku liniju Rdeči Breg – Ribnica na Pohorju, presekavši 43 telef. stuba. Jedan deo stubova stavili su popreko na drum.
54. 22. XI su 3 bandita oduzela 1 par skija nekoj posednici u Legenu, opšt. Rdeči Breg. Usled pojave žandarm. patrole, banditi su pobjegli bez skija.
55. 22. XI je 12 bandita u Orlici, opšt. Ribnica na Pohorju, regrutovalo slugu Alojza Pisnika.

56. 27. XI je 17 bandita, kamuflirani u belo odelo, oduzelo životne namirnice jednom posedniku u mestu Brda, opšt. Šmartno pri Slovenj Gi'adecu.
57. 25. XI je 200 bandita boravilo puna dva dana u tri zaseoka na Velikom Vrh, opština Oplotnica. Banditi su sa sobom vodili 3 konja i 1 magarca. U to vreme oni su verovatno u okolini, izvršili više napada. Dvojici posednika oduzeli su 50 kila krompira. Pravac dolaska i odlaska: Ribniško jezero.
58. 26. XI su se 3 bandita raspitivala kod nekog posednika u Skomarju, opšt. Zreče, o putu koji vodi za Zreče.
59. 26. XI je jedan poznati bandit pohorske bande upao u stan vlasnika majura kraj Maribora, dok su se 3 bandita zadržala na ulazu u zgradu. Čuvar koji se nalazio u stanu bio je ugrožen.
60. 26. XI se 8 bandita raspitivalo kod radnika na drumu u Ramschssäge-u,⁹ opšt. Zreče o brojnom stanju žandarmerije u Zrečama.
61. 27. XI su dva bandita nasilno upala u stan nekog posednika u Skomarju, opšt. Zreče, i uzela podatke o njegovoj deci i kućnom personalu.
62. 27. XI su tri bandita u uniformi domobrana zaustavila u Slovenj Gradecu 1 tenkistu i pozvala ga u šetnju. Kada su došli na ivicu šume izvan mesta, oni su ga pored tamošnjeg groblja napali i zlostavljali. Oduzeli su mu uniformu, nož sa opasačem i vojničku ispravu. U međusobnom rvanju tenkista je dobio ubod nožem u nogu.
63. 27. XI su tri bandita došla u Bojtinu, opšt. Šmartno na Pohorju, i prikupila podatke o brojnoj jačini žandarmerije i domobranstva u Smartnom.
64. 28. XI su grupe bandita, u jačini od 5, 13 i 15 ljudi, nasilno oduzele trojici posednika u Hudom Kotu, opšt. Ribnica na Pohorju, životne namirnice, odela, 1 lovačku pušku sa 20 metaka i 2 para cipela.
65. 28. XI su izvidnice policije bezbednosti osmotrile u oblasti Rogle, kod kote 1256, oko 20 bandita.
66. 29. XI je šest neprijateljskih aviona bacilo na područje Pohorja, u pravcu Valdeka, više padobrana. Dosad nije uspelo da se ma i jedan od ovih pronađe.
67. Prema izveštaju pouzdanog konfidenta, na Rogli, u pravcu Ribnice na Pohorju nalazi se, navodno, veći banditski logor. Logor je u nekoj klisuri kroz koju protiče voda iz jednog od najvećih jezerca. Logor se sastoji iz bunkera, i u njemu

se, navodno, nalazi veća banda. Jedan drugi kurirski logor nalazi se na Peseku. Izvidnice su u poslednje vreme više puta otkrivale tragove bandita i svi oni vode ka Lazinama. Verovatno se i tamo nalazi banditski logor.

68. 29. XI je grupa od oko 250–300 bandita opljačkala u mestima Resniku, Skomarju, Loškoj Gori, opšt. Zreče, 3 svinje, 2 vola i razne životne namirnice.

69. 29. XI je šest bandita prisilno regrutovalo sina nekog posednika u Stranicama, opština Konjice.

Banda raspolaže većim brojem mitraljeza, mašinskih pištolja i minobacača.

Mora se računati s jačim otporom u slučaju ako se ona nalazi u utvrđenom logoru.

Međutim ako neprijatelj blagovremeno dozna da se nalazi u opasnoj situaciji, on će pokušati da se iz nje izvuče ili pak da se probije.

Skreće se pažnja na to da će neprijatelj verovatno minirati zemljište ispred svojih položaja kao i u okolini logora.

Dostavljeno:
kao prilog uz zapovest.

Rezener,
SS grupenfirer i
generallajtnant policije

ZAPOVEST ZA VEZU U PODUH VATU »SNEŽNA VEJAVI-
CA« PROTIV JEDINICA NOV I PO SLOVENIJE NA POD-
RUČJU POHORJA¹

Prilog 3-

*Prilog uz zapovest za poduhvit »Snežna vejavica«
Zapovest za vezu*

- 1) 181 polic. brd. četa za vezu postavlja i održava sledeće veze:
Telefonske veze od komandnog mesta operativnog štaba u Valdeku, odn. kod 14 SS pol. puka, do:
  - a) komandnog mesta 19 SS pol. puka
  - b) " " 14 SS pol. puka
  - c) " " snaga za okruženje WH³.*Radio-veze*, kao duple, od komandnog mesta operativnog štaba do:
  - a) komande jedinica za akciju u Ljubljani
  - b) komandnog mesta 19 SS pol. puka
  - c) »i » 14 SS " "
  - d) " " snaga okruženja WH.*Pukovska komandna mesta*, odn. komandno mesto snaga za okruženje WH, podneće preko radio-veze, 48 časova pre n-dana, odnosno pre n-roka, određenog za postavljanje na pripremnom položaju, izveštaje operativnom štabu za borbu protivu bandi – IN – i to:
– o stajnoj tački komandnog mesta po stizanju na prvi i drugi napadni cilj.
- 2) 181 polic. brd. četa za vezu za vreme trajanja poduhvata daće:
  - a) 19 SS pol. puku:
    - 1 srednju polic. brd. radio-ekipu – za vezu unazade
    - 3 male polic. brd. radio-ekipe – za potčinjene jedinice.
  - b) Snagama oružane sile:
    - 2 srednje polic. brd. radio-ekipe – za vezu unazad.
  - c) 14. SS polic, puk održava radio-vezu unazad sopstvenim snagama.

¹ Prepis originala se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

² Vidi dok. br. 164, 165, 167 i 169.

³ Wehrmannschafts Hilfskräfte (domobranske pomoćne snage)

- 3) 181. polic. brd. četa za vezu neće moći dati 19 SS polic, puku više ni snage ni sredstva za vezu sem gore navedenih, jer će isto biti potrebno za podmirenje ostalih jedinica.
- 4) Pozivni znaci talasne dužine: Shodno odredbi za regulisanje radio-saobraćaja od 22. IV. 1943 (poseban prilog).
Pozivni znaci za radio-ekipe koje su pridate snagama za okruženje WH:

Grupa Sever – LYV2

„ Jug – e s d 2.

- 5) Sredstva za kamuflažu: Kamuflažni ključ br. 9 – snage WH – šifra 1 i ugovoreni znaci na strani 8 za grupu Sever, šifra 2 i ugovoreni znaci na strani 8 za grupu Jug.
- 6) Ukoliko se bude raspolagalo žicom, veza će se uspostaviti kao što je pod tačkom 1 naređeno, i to do sledećih priključnih stanica:
Valdek, Ribnica na Pohorju, Lovrenc na Pohorju, Šmartno na Pohorju, Vitanje (poštanski uredi), a odavde pa do komandnih mesta: 14 SS pol. puk i snage za okruženje WH uspostaviće žičanu vezu svojim sredstvima.
Do komandnog mesta 19 SS polic, puka žičanu vezu podići će 181 pol. brd. četa za vezu, a preko toga ovaj puk ne može dobiti nikakva druga sredstva za vezu.
- 7) Telefonski razgovori mogu se voditi samo o stvarima koje neprijatelj ne može koristiti. Naročito se ukazuje na potrebu da telegrami i radiogrami budu šifrovani.
Radno vreme radio stanica mora biti rasporedom utvrđeno. Radiogrami i telegrami moraju po stilu biti kratki, nevažno i nebitno treba izostaviti.
- 8) Polic, potporučnik Pojker (Peuker) biće, za vreme trajanja poduhvata, sa pridotim ekipama prikomandovan 19 SS pol. puku kao oficir za vezu.

Za tačnost:
Pojker, s. r.
polic, potporučnik

Potpisao
Sramel (Schrammel)

PLAN TRANSPORTA TRUPA OD 3 DECEMBRA 1943 U VEZI
S PODUHVAATOM »SNEŽNA VEJAVICA« PROTIV JEDINICA
NOV I PO SLOVENIJE NA PODRUČJU POHORJA¹

Viši vođa SS i policije
u XVIII vojnoj oblasti
Operativni štab za borbu
protiv bandi
Ia

Sedište, 3 decembra 1943
Prilog l²

Zapovest za transportovanje

U cilju ukrcavanja i transportovanja jedinica naređujem
sledeće:

U cilju ukrcavanja postrojice se:

1) *I transportna grupa:*

- 10 četa 19 SS polic, puka, 6. XII. 43 u 00,00 časova, na
železničkoj stanici Litija.
- 9 četa 19 SS polic, puka, 6. XII. 43 u 00,30 časova, na
želez, stanici Črnuče.
- 11 četa 19 SS polic, puka, 6. XII. 43 u 02,00, na želez, sta-
nici Skofja Loka.
- Štab i vod za vezu 3 bataljona 19 SS polic, puka i 6 četa
19 SS polic, puka i
motorizovana žandarmerija »Alpenland« 3,
6. XII. 43 u 02,30, na želez, stanici Kranj.
- Štab 19 SS polic, puka,
Štab i vod za vezu 2 bataljona 19 SS polic. puka.
5 četa 19 SS polic, puka i
polic. brd. lovač. četa »Alpenland«,
6. XII. 43 u 03,00, na želez, stanici Lesce-Bled.
- 7 četa 19 SS polic, puka, 6. XII. 43 u 04,00, na želez, sta-
nici Jesenice.

Iskrene stanice za I transportnu grupu: Vuhred i Brezje.
Na želez, stanici u Litiji 6. XII. 43 u 0,00 stoji na raspo-
loženju sledeća kompozicija voza:

- IP – vagon
- 23 G – vagona
- 4 R – vagona.

Puk određuje 1 oficira za regulisanje ukrcavanja koji će blagovremeno primiti kompoziciju voza koji se stavlja na raspoloženje na želez, stanici u Litiji.

Polic. brd. lovac, četa »Alpenland« iskrcava se u Dravogradu i tu prima kamione 2 izviđačkog bataljona kojima se prebacuje u Slovensku Bistricu.

II transportna grupa:

Stab i 2 četa 921 landesšicen bataljona, 6. XII. 43 u 2,00, na želez, stanici Kranj.

3 četa 921 landesšicen bataljona, 6. XII. 43 u 2,00, na želez, stanici Medvode.

4 četa 921 landesšicen bataljona, 6. XII. 43 u 3,00, na želez, stanici Črnuče.

2 četa 922 landesšicen bataljona, 6. XII. 43 u 6,00, na želez, stanici Trbovlje.

Iskrena stanica za II transportnu grupu: Poljčane.

Stizanje na iskrenu stanicu: 6. XII. 43 u 23 časa.

Određeni oficir za regulisanje ukrcavanja prima u Kranju 6. XII. 43 u 2 časa postavljenu voznu kompoziciju koja se sastoji iz:

IP – vagona

18 G – vagona

2 R – vagona.

Komandant II transportne grupe odgovoran je za to da se u Zidanom Mostu njegovom transportu priključe i prikače transportni vozovi iz Krškog (611 landesšicen bataljon) i iz Zidanog Mosta.

III transportna grupa:

3 i 4 četa 611 landesšicen bataljona, 6. XII. 43 u 9 časova, na želez, stanici Krško.

2 četa 611 landesšicen bataljona, 6. XII. 43 u 9 časova, na želez, stanici Sevnica.

Stab i 1 četa 611 landesšicen bataljona, 6. XII. 43, na želez, stanici Zidani Most.

Iskrena stanica III transportne grupe: Poljčane.

Stizanje na iskrenu stanicu: 6. XII. 43 u 23 časa.

Određeni oficir za regulisanje ukrcavanja prima 6. XII. 43 u 9 časova postavljenu voznu kompoziciju koja se sastoji iz:

IP – vagona

10 G – vagona

1 R – vagona,

i stara se da se njegov voz prikači za transportni voz Kranj (II transportna grupa).

- 4) *IV transportna grupa:*
Brdska baterija Zidani Most, 6. XII. 43 u 9 časova, na želez, stanici Zidani Most. Baterija prima 6. XII. 43 u 9 časova na želez, stanici Zidani Most postavljenu kompoziciju koja se sastoji iz:
7 G – vagona
I R – vagona
i stara se samostalno za to da se IV transportna grupa u Zidanom Mostu prikači za transportne vozove Krško i Kranj (II i III transportna grupa). Iskrena stanica i stizanje na istu: vidi naređeno za II i III transportnu grupu.
- 5) *V transportna grupa (14 SS polic, puk):*
- Pukovski štab i 132 četa za vezu. 6. XII. 43 u 16 časova, na želez, stanici Žalec.
  - Stab 1 bataljona 14 puka s topovskom baterijom i 3 i 4 četom,
6. XII. 43 u 16 časova, na želez, stanici Braslovče-Polzela.
  - 1 i 2 četa 14 puka, 6. XII. 43 u 16 časova, na želez, stanici Rečca ob Paki.
  - Stab 3 bataljona 14 puka s vodom za vezu i II i 12 četom,
6. XII. 43 u 17 časova, na želez, stanici Šoštanj.
  - 9 četa, 6. XII. 43 u 17 časova, na želez, stanici Velunje.
    - 10 četa, 6. XII. 43 u 17 čas., u Topolščici.Iskrena stanica V transportne grupe: Valdek.
Stizanje na iskrenu stanicu: 7. XII. 43 u 3 časa.
Određeni oficir za regulisanje ukrcavanja prima 6. XII. 43 u 16 časova u Žalcu postavljenu kompoziciju koja se sastoji iz:
IP – vagona
20 G – vagona i
5 R – vagona.
- 6) *VI transportna grupa:*
Izviđačka četa (Slovenj Gradec). 6. XII. 43 u 18 časova, u svojoj kasarni, ukrcava se u kamione transportne kolone 13 SS polic, puka radi prebacivanja u Dravograd. Od Dravograda se prebacuje dalje I transportnom grupom za Brezje. Izviđačka četa predaje kamione u Dravogradu policiskoj brd. lovač. četi »Alpenland« i ukrcava

u želez, vagone u kojima je ova četa dovde transportovana.

7) VII transportna grupa:

Kurs nižih starešina, 6. XII. 43 u 14 časova, na želez, stanici Sloven. Bistrica.

Određeni oficir za ukrcavanje prima 6. XII. 43 u 14 časova na želez, stanici Slovenska Bistrica postavljenu kompoziciju koja se sastoji iz:

20 G – vagona i

IP – vagona.

Iskrena stanica: Šentlovrenc (Pohorje).

Stizanje na iskrenu stanicu: 7. XII. 43 do 2 časa.

Broj transporta za pojedine transportne grupe određiće transportne komandanture Beč i Beljak a ovo nadležstvo će ih blagovremeno dostaviti grupama.

Dostavljeno:
Tcao prilog uz
zapovest.

Rezener
SS grupenfirer i generallajtnant
policije

BR. 168

DOPUNA ZAPOVESTI TRISTA TREĆEG PEŠADISKO
PUKA OD 3 DECEMBRA 1943 U VEZI SA ČIŠĆENJEM TE-
RITORIJE PLANINA – GODOVIČ – ŠENTVID'

"303 pešadiski puk
I a br. 0147/43 G

Položaj, 3 decembra 1943

Tajno

Dopuna usmenoj pukovskoj naredbi u pogledu
čišćenja teritorije Planina – Godovič – Št. Vid"²

1. *Neprijatelj*: Grupa bandi, uglavnom slovenačke narodnosti, sastavljene od delova 3 i 13 brigade, u ukupnoj jačini od oko 400 do 500 ljudi, povukle su se u toku akcije »Prolom oblaka«*

¹ Prepis originala nalazi se u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

² Taj dokument je pribavila obaveštajna služba NOV i PO Slovenije, te ga poslala Štabu Treće (»Alpske«), operativne zone, a odatle je -upućen Glavnom štabu NOV i PO Slovenije (vidi dok. br. 153).

* Odnosi se na deo Šeste neprijateljske ofanzive, koja je počela u Sloveniji 21 septembra 1943.

s teritorije južno od Ljubljane prema zapadu i uputile se, pre približno 4 nedelje, preko Kalci – Hrušice – Podkraja – uz put Ljubljana – Col na područje Hrušice, teritorije oko Crnog Vrha, i dalje prema severu. Treba računati s tim da su se one zadržale na toj teritoriji i dobile pojačanje.

2. Peš. puk 303 dostiže 6. XII. 43 do 15 h sledeću zatvarajuću liniju: Podkraj (isključno) – Hrušica – Kalce – Hotedršica (isključno). Pritom 2 bataljon zaposeda sektor od Podkraja do km 85 (1,5 km severoistočno od Hrušice). Treba uspostaviti i zadržati vezu sa 15 četom 314 peš. puka. Treći bataljon od km 85 do raskršća puteva zapadno od Kalci (uključno). 15 četa od raskršća puteva Kalce do Hotedršice (isključno). 15 četa treba da uspostavi i održava vezu sa desnim susedima, planinskim bataljonom Hajne.

Zatvarajući liniju treba zaposesti po sistemu uporišta, a međuprostore obezbediti jakim povezanim izviđačkim trupama, kako bi se sprečio svaki pokušaj neprijatelja da nas izbegne ili da se izvuce.

3. 314 peš. puk će 7. XII. 43 – nastupajući rano – čistiti teritoriju od linije Col – Godovič prema jugoistoku, do zatvarajuće linije. Kad 314 peš. puk dostigne zatvarajuću liniju, izvršiće sledeći pokret:

2 bataljon od km 81 (1 km zapadno od Hrušice) do raskršća puteva, km 7 (3 km severoistočno od Hrušice);

3 bataljona od km 7 do putnog procepa Kalce;

15 četa od procepa Kalce do Krčarevca (isključno) i nastavlja ulevo vezu sa 139 pukom planinskih lovaca.

4. 8. XII. 43 u 7 časova nastupaju 2 i 3 bataljon na spomenute linije i izviđaju teren prema jugu, do zatvarajuće linije Bukovje – Strmca – severna ivica Planine, dok se ne priključe 314 pešadiskom puku.

Granična linija s 314 peš. pukom: km 81 (1 km zapadno od Hrušice) – Bukovje (pešadiski puk 303) – Hrašče (peš. puk. 303).

Granična linija između 2 i 3 bat.: km 7 – zapadna ivica Studenoga – Jama.

5. Izvođenje:

Spomenutu teritoriju treba očistiti za dva dana. Do 8. XII. 43, kad se smrači, treba dostići liniju: kota 841 (1 km jugozap. od M. Corna) – kota 1.018 (Bukovec) kota 772 – 1 km jugoist. od Grčarevca. Tu liniju treba u noći između 8 i 9. XII zatvoriti po sistemu uporišta a međuprostore čuvati pomoću izvidnica.

9. XII, počevši u 7h, treba očistiti ostatak teritorije do pomenute zatvarajuće linije.

Bat. će tada sačinjavati 3 borbene jake napadne grupe koje će temeljito pretresti šumsku teritoriju u toku vremena kojim raspolažu u dovoljnoj meri. U prvom redu treba pronaći 1 uništiti skrovišta neprijatelja i sakrivena slagališta oružja. Isto tako. planski treba pretresti krajeve i pojedina imanja – što se tiče oružja i sumnjivih elemenata. Pritom treba naročitu pažnju obratiti na ambare, slamnjake, itd. Sve muškarce koji nisu meštani treba uhvatiti i odvesti sa sobom.

6. Stigavši 9. XII. 43 do zatvarajuće linije, bataljoni će krenuti prema jugu i skupiti se u sledećim logorima:

2 bataljon: Mali Potok – Hrašče – Studenec;

13 četa: Casarec – Zalog;

štab puka i štabna četa: Rakitnik;

15 četa: Grobišče;

3 bataljon: Matenja Vas, Prestranek, Koše – Zeje;

15 četa, štabna četa Tros 3 bataljona i neangažovani delovi 13 čete zaposešće svoje logore već 9. XII rano ujutru.

7. Veze i izveštaji preko radioaparata.

8. Stab puka biće:

od 16. XII na Kalcama,

od 18. XII do 16h u Kačjoj Vasi,

od 19. XII u 16h u Rakitniku.

potpukovnik, komandant puka
(Potpis nečitak)

Dostavljeno:

2 bataljonu	1
3 bataljonu	1
štabnoj četi	1
13 četi	1
15 četi	1
II/A R 236	1
četi voj. žandarm.	1
arhiva	2
	9

Ovu zapovest poslala nam je Obav. Važna je kao primer kako Nemci vrše čišćenja.

Ambrožič¹

ZAPOVEST OSAMNAESTOG LANDESSICEN PUKA OD 6
DECEMBRA 1943 GOD. ZA ODRŽAVANJE VEZE U PODU-
HVATU »SNEŽNA VEJAVICA« PROTIV JEDINICA NOV I
PO SLOVENIJE NA PODRUČJU POHORJA¹

18 landesšicen puk.

Sedište, 6. XII. 1943.

*Prepis u izvodu zapovesti za akciju
»Snežna vejavica«-*

3.) *Za tu akciju biće angažovani:*

18 SS policiski puk (bez 1 bataljona), ojačan žandarmerijskom četom Donja Štajerska, 3 žandarmerijskom rezervnom četom (motorizovanom) »Alpenland«, policiskom brdskom lovačkom četom »Alpenland« (kao skijaška četa) i četom vermanšafta Bajflingen.

14 SS *policiski puk* (bez 13 policiske oklopne čete) sa potčinjenim četama vermanšafta Mislinje i Vitanje. Potčinjene čete vermanšafta tražiti od komandanta vermanšafta.

Borbena grupa Sever (podoficirska četa Maribor i Slovenska Bistrica, izviđački bataljon Slovenska Bistrica – Grac).

Borbena grupa Jug (landesšicen bataljon 611., 921 i 2./922 sa potčinjenom brdskom baterijom – Zidani Most, vod za vezu) i 48 oklopno lovačko i građevinsko odeljenje.

Borbena grupa Istok (ojačan bataljon vermanšafta Sredina).

4.) *Pripremni položaj pripremiće:*

Borbena grupa Sever: Na prostoriji Lehen na Pohorju – Sent Lovrenc na Pohorju – Devica Marija.

Pripremni položaj ima da se posedne do 7. XII. 43 do 5 sati.

Borbena grupa Jug: na prostoriji Oplotnica – Zreče.

Pripremni položaj ima da se posedne do 7.XII.43 do 4 sata.

5.) *Polazak sa pripremnog položaja radi posedanja zaprečne linije:*

Borbena grupa Sever i Jug: treba da dostignu liniju na svim putevima i stazama, a naročito na svim mestima ucrtanim na naznačenoj karti, pročešljavajući celokupni teren sa obe strane puta do linije:

kota 1392 – kota 1233 – duž severne i istočne padine brda Plešić – kota 1327 – kota 1257 – duž Gernova potoka – kota 1177 – duž Oplotnog – Rachen – kota 1079 – Jurgo – duž puta ka severozapadu preko kote 1316 – Slodei u pravoj liniji ka zaDadu do Ločnik – Graben (istočno od Weitensteiner-Sattel uključno, tj. južno od k. 1491.

- 8) *Veze:* Vod za vezu 48 rez. protivtenkovskog i nastavnog bataljona daće borbenoj grupi Jug potrebna sredstva za održavanje veze.

U tome cilju naređujem:

- a) Mala radiostanica br. 1 javlja se do 6. XII. 43 u 16 čas. u Sentlorencu na Pohorju, kod borbene grupe Sever (komandant kapetan Maune).
Ona će uspostaviti vezu i preko ove prvi put se javiti maloj radiostanici br. 2 kod borbene grupe Jug 6. XII. 43 u 16,00 časova i ovu dalje održavati shodno naređenjima taktičkog komandanta.
- ↳) Mala radiostanica br. 2 javlja se do 6. XII. 43 u 16 čas. u Oplotnici, kod borbene grupe Jug (komandant potpukovnik Palua-Gal). Ona će uspostaviti vezu i preko ove prvi put se javiti maloj radiostanici br. 1 kod borbene grupe Sever i ovu dalje održavati shodno naređenjima takt. komandanta. Na istoj talasnoj dužini dejstvovaće u Celju za vreme akcije jedan radio-prijemnik voda za vezu, tako da mala radiostanica br. 2 bude u mogućnosti da vanredne događaje javi odmah dalje bataljonu.
Sem toga, mala radiostanica br. 2 izveštavaće dvaput vod za vezu o situaciji i stajnoj tački (šifrom).
- c) Ručna radiostanica br. 1 javlja se 6. XII. 43 u 16 čas. komandantu borbene grupe Jug (potpukovniku Palua-Galu) u Oplotnici. Ona će uspostaviti vezu i preko iste se prvi put javiti ručnoj radiostanici br. 4 kod 611 bataljona u Zrečama – vazдушna linija 6 km – i istu stalno održavati.
- d) Ručna radiostanica br. 2 javlja se 6. XII. 43 u 16 čas. komandantu borbene grupe Jug (potpukovniku Palua-Galu) u Oplotnici. Ona će prema dobivenim naređenjima uspostaviti vezu s ručnom radiostanicom br. 3 (otkomandovana kod brd. top. baterije u Zidanom Mostu) i istu održavati.
- e) Ručna radiostanica br. 3 javlja se 6. XII. 43 u 16 časova komandiru brd. topov, baterije Zidani Most (komandir poručnik Ve) u Oplotnici. Prema dobivenom naređenju uspostavlja vezu s ručnom radiostanicom br. 2 koja se nalazi kod

komandanta borbene grupe Jug (potpukovnika Palua-Gala) i istu održava.

- f) Ručna radiostanica br. 4 javlja se 6. XII. 43 u 16 čas. komandantu 611 bataljona (majoru Amenu) u Zrečama.
Ona uspostavlja vezu i preko nje se u 19 čas. prvi put javlja ručnoj radiostanici br. 1 (nalazi se kod komandanta borbene grupe Jug potpukovnika Palua-Gala u Oplotnici – vazдушna linija 6 km) i ovu vezu održava.
- g) Radiotelefon, ekipe »h« br. 1 i 2 javljaju se 6. XII. 43 u 16 čas. komandantu 921 bataljona u Oplotnici. One stoje na raspoloženju komandanta bataljona i on će ih upotrebiti po svom nahođenju.
- h) Radiotelefonske ekipe »h« br. 3 i 4 javljaju se 6. XII. 43 u 16 časova komandantu 611 bataljona u Zrečama. One se stavljaju na raspoloženju komandantu bataljona i on će ih upotrebiti po svom nahođenju.
- i) Telefonske stanice, jačine 1:4, sa dva kotura teškog poljskog kabla i dva poljska telefona, javljaju se 6 XII. 43 u 16 časova komandantu borbene grupe Jug potpukovniku Palua-Galu u Oplotnici, kome će stajati na raspoloženju.
Podizace se jednostavna linija niske izgradnje.
- j) Jačina struje: Za 60 časova rada – anode i akumulatori.
- 7) *Prebacivanje na pripreme prostore:*
Mala radiostanica br. 1: autom V 8 H 54542, Celje – Maribor – Šentlovrenc na Pohorju.
– Mala radiostanica br. 2,
– radiotelefonske stanice br. 1 i 2, i
– telefonske stanice: kamionom A.D.G. WH 162723, Celje – Konjice – Oplotnica.

Ručna radiostanica br. 1: civilnim autom,

II	II	br. 2-	U	II
"	"	kn. cN	"	"
II	II	kn. 4-	"	"

Radio-ekipe br. 1–3: kamionom Borgward WH 80 33 26.

Kamion A.D.G. WH 162723 poneće sa sobom još i 5 kantičica – 100 litara benzina i 30 litara ulja.

- 8) Oprema:

Ratna sprema sa 1 čebetom, šatorski pribor, manjerke, bez gas-maske i šlemova, 60 metaka municije (dve fišeklije), ranac.

Na svaku radiostanicu, odnosno telefonsku stanicu po 1 džepna lampa.

- 9) *Ishrana*: Sve stanice i ekipe biće na hrani kod pojedinih jedinica kojima su pridate. Sem toga, svaki vojnik poneće sa sobom suhu hranu za dva dana marša.
- 10) Bolničari se nalaze kod jedinica.
- 11) Signalna sredstva: crvena: uspostavljen dodir sa neprijateljem
 bela: Ovde smo mi.
 Upotreba sopstvenih aviona je moguća.

Uputstvo za održavanje službe veze

- 1) Šifru za trupe koriste 1 i 2 mala radiostanica u međusobnom saobraćaju.
- 2) Šifru i otvoren tekst (kad sadržaj nije taktičke prirode) – samo se zabranjuje kombinovanje oba načina – koriste ručne radiostanice; pritom se u otvorenom tekstu mesto naziva trupnih jedinica stavlja šifrovan naziv.
- 3) Otvoren tekst sa šifrovanim nazivom trupnih jedinica koriste radiostanice »h« u međusobnom saobraćaju.
- 4) Imena ličnosti ne slati!
 Nazive jedinica ne slati otvoreno!
 (Komandante jedinica označiti ovako: firer Iltis ili firer Tiger itd).
 Zabranjeno je stavljati činove starešina!

Šifrovani nazivi za jedinice:

Borbena grupa Sever	–	Iltis
Borbena grupa Jug	–	Wolf
611 bataljon	–	Fuchs
921 bataljon	–	Tiger
Brd. top. baterija	–	Igel
Domobrani	–	Uhu
SS policija, žandarmerija	–	Habicht
Mala radio-ekipa 1	–	Orion
Mala radio-ekipa 2	–	Saturn
Ručna radiostanica 1	–	Mond
" " 2	–	Stern
" " 3	–	Venus
" " 4	–	Merkur
»h« radiotelefon. stanica 1	–	Erika
" 2	–	Otto
" 3	–	Paul
" 4	–	Maria

ZAPISNIK SA SEDNICE ODGOVORNIH NEMAČKIH RUKOVODILACA ODRŽANE 14 DECEMBRA 1943 KOD PRETSEDNIKA ŠTAJERSKE POKRAJINSKE VLADE U VEZI S PITANJEM UPRAVE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ»

Poverljivo!

RA A – 405 – dr. Pi/Schw. Maribor, 14 decembar 1943

Zabeleška.

Sadržaj: štabna konferencija od 13 decembra 1943 u 8 časova.
Pretsedavajući: pokrajinski predsednik vlade dr. Miler-Hacius (Müller-Haccius)

Delegat ustanove: Dr Rudolf Pihler (Pichler).
2

Izveštaj o situaciji.

Komandant policije bezbednosti i službe bezbednosti, šturmbanfirer Umpfenbah (Umpfenbach):

Prema poslednjim konstatacijama, u Donjoj Štajerskoj moglo bi se nalaziti ukupno 600–700 bandita. Na području Pohorja primećene su pojedine manje grupe bandi. One su se sada prikupile na severnom delu područja. U Celjskom srezu izvršen je veći broj prepada u cilju pribavljanja raznih potreba za snabdevanje; u Trbovljanskom srezu delatnost bandi je postala življa, dok je u Brežičkom srezu ona bila naročito živa, gde je, navodno, bandama stiglo pojačanje iz Hrvatske. Izveli snio izviđačke akcije i, prema dobijenim dovoljnim podacima moraće se preduzeti radikalne mere.

Uništiti smo mesne odbore OF u Slovenj Gradcu i u Slovenskoj Bistrici, broj uhapšenih popeo se na 170–180. Pretstoji hapšenje još 60 drugih lica.
3

Za tačnost:
Schwab (Švab)

Potpisao
Dr Pihler (Pichler)

¹ Prepis originala se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

² Izostavljeni tekst nije značajan.

³ Isto.

TELEFONSKA DEPEŠA ŽANDARMERISKE STANICE MARENBERG OD 14 DECEMBRA 1943 O SUKOBU KOD SV. ANTONA I RUŠENJU ŽELEZNIČKE PRUGE KOD VUHREDA'

2. Zand, stanica Marenberg. Nared. Manal javlja 14. XII. 43 u 2 časa:

»Kod Sv. Antona i Orlice žandari iz Vuhreda sukobili se s neprijateljem.² Banditi razorili prugu između Vuhreda i Vuzenice i 1 lokomotivu survali niz padinu.

Zand, vod za akciju iz Marenberga krenuo u poteru u 1 čas i 30 min. a vod iz Maribora u 3 časa«.

Primio: Glazer, žand. narednik.

TELEFONSKA DEPEŠA ZANDARMERISKE STANICE VAL-
DEK OD 14 DECEMBRA 1943 O SUKOBU KOD ZGORNJIH
DOVZA¹

3. Zand, stanica Valdek, Narednik Kir (Kier) javlja 14. XII. 43
u 2 časa i 20 min.:

»13. XII. 43 je 1 vod 1 alarmne čete, koja je dislocirana u
Valdeku, vodio vatrenu borbu u Zgornjim Dovžama (karta
Dovže) protiv bandita nepoznate jačine. U vremenu od 21
čas do 21 čas i 30 min. sopstveni gubici su iznosili: 2 lako
ranjena domobrana; navodno, 1 žena i 1–2 deteta takođe
lako ranjeni. Gubici bandita nisu poznati.

Označavanje sedišta odn. stajnih tačaka: Specijalna karta
1:75.000, Mozirje na Savinji, selo Zgornje Dovže, 46 mm sev.
zap. od crkve Sv. Lenart (sedište stanice) ili 75 mm jugoist. od
crkve Sv. Martin (žandarm. u Šmartnom pri Slovenj Gradecu),
kod kote 573.

Žandarmerija u Slovenj Gradecu je obavještena.

Dva daljnja voda domobranstva upućena su u pojačanje«.

Primio vodnik Šajfinger (Scheifinger).

DNEVNA ZAPOVEST VIŠEG VOĐE SS I POLICIJE OSAM-
NAESTE VOJNE OBLASTI OD 15 DECEMBRA 1943 POVO-
DOM BORBI KOD KOČEVJA¹

Viši voda SS i policije
XVIII vojne oblasti

Sedište, 15. XII. 43

Operativni štab za borbu protiv bandi

Dnevna zapovest

Pohvaljujem 2 četu 19 SS polic, puka sa potčinjenim joj ljudstvom slovenačkog domobranstva koja je pod komandom policis. kapetana Guta (Guth)-a junački branila Kočevje² od neprijatelja koji je, kako u ljudstvu tako i u oružju, bio nadmoćniji.

Sem toga, zahvaljujem komandantu 162 (turk.) pešadiške divizije gosp. generalmajoru riteru von Nidermajeru (Nidermayer) i njegovim oficirima, podoficirima i vojnicima koji su učestvovali u deblokadi Kočevja na njihovoj drugarskoj saradnji.

Sem toga, pohvaljujem i jedinice 19 SS pol. puka koje su uzele učešća u akciji u Kočevju za njihovo zalaganje u borbi.

Slava poginulim pripadnicima policije i nemač. oružane sile, kao i slovenačkim domobranima, a ranjenima želim skoro ozdravljenje!

Za tačnost:
Pihler, s. r.
poručnik i ađutant

Hajl Hitler!
Potpisao:
Rezener, SS grupenfirer
i generallajtnant policije.

Dostavljeno:
kao dnevna zapovest.

¹ Prepis originala se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

• Vidi dok. br. 51.

IZVEŠTAJ KARABINJERSKE STANICE GRADIŠČE OD 16
DECEMBRA 1943 O NAPADU PARTIZANA NA ŽELEZNIC-
KU STANICU MOŠA KOD KOPRIVE¹

59A 18-XII-44 - XXII

2

TERITORIJALNA KARABINJERSKA LEGIJA TRSTA

Stanica Gradišče na Soči

Br. 458/37 prot.

Gradišče, 16. XII. 1943

Predmet: Izveštaj - delatnost bandita.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
GLAVNOJ KOMANDI KARABINJERA
VIŠEM VOĐI SS TRUPA I POLICIJE
U OPERATIVNOJ ZONI JADRANSKO
PRIMORJE
KOMANDANTU POLICIJE PORETKA
PREFEKTURI
KARABINJERSKOJ LEGIJI
KARABINJERSKOJ GRUPI
KVESTURI
PROVINCISKOM VOJNOM KOMITETU
PRVOJ KARABINJERSKOJ CETI

R I M
B R E S I A

T R S T
G O R I C A
T R S T
G O R I C A
G O R I C A
G O R I C A
G O R I C A

U Moši pri Koprivi (4 km zapadno od Gorice), 15 o.m. u 20,30 neodređen broj partizana napao je ručnim bombama železničku stanicu, razbio stakla, telefonski i telegrafski aparat za kretanje, biletarnicu i jedan orman koji je sadržao hartije, zatim prisilio šefa stanice Bjankija (BIANCHI) Alberta, pok. Dovanija, rođenog 19. XI. 1899 u Ponticeli di Pjaćenca, da preda sumu od 6.973 lire, koja se nalazila u kasi.

Pošto su izvršili delo, pobunjenici su se udaljili u pravcu Šmartno pri Kojskem i Vipolže.

Sef provincije

Javljeno

Četvrtast pečat:

Poručnik komandir stanice

1 8 ~ 4 3

Spiel, Marko

(nepoznat

paraf)

fcpiein

4 primerka

(M. P.)²

ZAPOVEST VIŠEG VODE SS I POLICIJE OSAMNAESTE
VOJNE OBLASTI OD 21 DECEMBRA 1943 ZA ZAVOĐENJE
MIRA I REDA U GORENJSKOJ I DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹

Sedište. 21 decembar 1943

Poverljivo

Viši vođa SS i policije
u XVIII vojnoj oblasti
Operativni štab za
borbu protiv bandi
I a

ZAPOVEST

za zavođenje mira i reda u Gorenjskoj i Donjoj Štajerskoj

- 1) Situacija kod neprijatelja: Vidi prilog pod/2.²
- 2) U cilju nadzora i obezbeđenja područja Gorenjske i Donje Štajerske, pukovima se dodeljuju – sa početkom dejstva odmah – rejonima dejstva koji su obeleženi u prilogu pod 1*
- 3) Komandanti pukova, odnosno bataljona održavaće najtešnju vezu sa svima komandama i ustanovama koje se nalaze na njihovim rejonima dejstva (žandarmerija, oružana sila, policija bezbednosti i carinska granična zaštita) u pogledu korišćenja svih izveštaja koji se odnose na pojave i akcije bandi.

Dostavljanje izveštaja operativnom štabu za borbu protiv bandi ostaje nepromenjeno. Pored toga, podnosioci izveštaja od strane policije bezbednosti, žandarmerije i carinske granične zaštite izveštavaće jednovremeno i komandante pukova o događajima koji se odigravaju na njihovim rejonima dejstva. Nadležni put kojim će se svi izveštaji dostavljati utvrdiće sporazumno napred navedene komande i ustanove. O svima postojećim vezama, kao i javnoj telefonskoj mreži, telefonskoj mreži oružane sile i carinske granične zaštite, imaju se pribaviti potrebni podaci, a sem toga imaju se utvrditi i veze sa svim ostalim jedinicama, zatim s formacijama susednih srezova, s komandnim mestom operativnog štaba u Ljubljani, kao i s naseljenim mestima koja se nalaze na dotičnom području. Naročito skrećem pažnju na korišćenje stacioniranih policiskih radio-stanica.

¹ Prepis originala se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

² Vidi dok. br. 177.

³ Vidi dok. br. 176.

Rezultate sopstvenog izviđanja kao i primljene usmene. usmeno-telefonske i pismene izveštaje žandarm. stanice itd. — ukoliko su od naročito značaja za neku eventualnu veliku akciju — treba najhitnijim putem dostaviti mom komandnom mestu, operativnom štabu u Ljubljani, jer će inače izveštaj ostati neiskorišćen i svaki uspeh biti isključen.

- 4) Pukovi imaju da vrše nadzor nad rejonima koji su im dodeljeni: da na osnovu primljenih izveštaja izvrše potrebna izviđanja i da konstatovane bande sopstvenim snagama unište. Ukoliko sopstvene snage ne bi bile dovoljne, tražiće odmah od operativ, štaba odgovarajuće pojačanje.
- 5) Od celokupnog područja prvenstveno će se zavesti mir i red na ovom njegovom delu čije obezbeđenje je prema neprijateljskoj situaciji naročito potrebno. Na tom delu imaju da krstare patrole u neredovnim časovima, dok će čete na svojim područjima organizovati slobodne potere odmah. Na podesnim tačkama, na kojima se, prema iskustvu, bande redovno zadržavaju, treba postaviti zasede (pretežno noću) i tajne patrole. Potrebno je da se prethodno dobro prostudira karta. Sem toga, naročito se skreće pažnja na saradnju sa žandarmeriskim snagama. Rezer. žandarm. motor, čete treba upotrebiti tako da one budu u stanju da izvrše što intenzivnije patroliranje.

S komandantima 184 landesšicen puka u Kranju i 18 landesšicen puka u Celju treba se sporazumeti tako da u mestima sedišta ne vrše patroliranje delovi dve ili štaviše, tri jedinice. Landesšicen jedinice upotrebiće se, što više je moguće, takođe za patrolnu službu, ili barem za obezbeđenja mesta.

Jačina i form, sastav patrola, njihova oprema i naoružanje zavisi od situacije, zadatka i zemljišta. Za komandire treba određivati samo okretne starešine. U partizanskom ratovanju ne odlučuje masa, već umešnost, zalaganje i sposobnost svakog pojedinca — u vezi s lukavstvom i obmanom neprijatelja. Pojedinim patrolama, po potrebi, pridavati i lokalne putovođe kao i tumače.

- 6) Iznenadnom pojavom patrola na raznim mestima treba stanovništvu pokazati da naše policiske, kontrolne i obezbeđujuće snage permanentno dejstvuju. Sem toga, rezultati izviđanja treba da budu takvi da se na osnovu njih može odrediti gde se nalaze banditski logori.
- 7) *Od jedinica za akciju stoje zasad na raspoloženju, kao cele, sledeće:*

a) *Gorenjska:*

- 19 SS polic, puk, bez I i III bataljona,
- polic. brd. lovačka četa »Alpenland«,
- 2 žand. rez. (motoriz.) četa »Alpenland«,
- 3 žand. rez. (motoriz.) četa »Alpenland«,
- žandarm. četa za akciju – Loka, i
- tri žand. voda za akciju.

b) *Donja Štajerska:*

- 14 SS polic, puk (bez 13. čete),
- žandarm. četa za akciju – Celje,
- šest žandarm. vodova za akciju.

8) *Potčinjavanje:*

Žandarm. čete za akciju, odnosno žandarm. vodovi za akciju stavljaju se neposredno pod komandu žandarmerijskih okruga. Zatim se odmah potčinjavaju: 19 SS polic, puku (u cilju pacifikacije njegovog rejona dejstva): polic. brd. lovač. četa »Alpenland«;

14 SS polic, puku; 3 žand. rez. četa (mot.) u Kamniku; Operativnom štabu za borbu protiv bandi – kao njegova rezerva (jedinica za obezbeđenje dotura u Ljubljanskoj provinciji); 2 žand. rez. četa (mot.) »Alpenland«.

9) *Komandni odnos:*

Komandant 19 SS polic, puka odgovoran je u svemu za izvršenje ove zapovesti na teritoriji Gorenjske, a komandant 14 SS polic, puka na teritoriji D. Štajerske (i jednog dela Kamničkog sreza u Gorenjskoj). Ovlašćuju se komandanti pukova da u taktičkom pogledu izdaju opšta naređenja i svima onim jedinicama koje im nisu neposredno potčinjene.

U akcijama sa snagom jačom od jedne čete, komandanti polic, bataljona, odnos, pukova primaju redovno objedinjenu komandu nad svima delovima na svom rejonu dejstva. Sve ostale formacije – vojske, žandarmerije, carine i domobranstva – u ovakvim slučajevima načelno se takođe njima potčinjavaju.

- 10) Domobranske jedinice u D. Štajerskoj mogu se, po sporazumu sa SA oberfirerom Stajndlom (Steindl) u Mariboru na Dravi, u pojedinim slučajevima takođe upotrebiti za akcije.
- 11) Pukovima i žandarmerijskim okruzima Bled, Maribor i Celje dostavljaju se svakog dana poštom informacioni izveštaji (situacija) odeljenja I C ovog štaba.
- 12) Komandanti pukova, u sporazumu s komandantima landesšicen pukova, dostaviće do 1.1. 1944 žandarmerijskim okru-

zima i upravicima glavnih carinarnica preglede sa skicama iz kojih se vidi podela na rejone dejstva pojedinih jedinica kao i raspored snaga za akciju po rejonima, sa ucrtanim granicama za svako komandno područje, zatim sedišta pojedinih jedinica i veze s tim sedištima.

Potpis:
 Rezener SS grupenfirer
 i generallajtnant policije

Za tačnost:
 načelnik štaba
 Petersdorf, s. r.
 žandarmerijski pukovnik

Dostavljeno:

Odeljenjima ovog štaba: Ia, Ib, Ic, In, IIa/b, IVa, IVb, IVBZ.V,

Gruf, nač. štaba po 1 primerak	11
14 SS pol. puku	18
19 SS pol. puku	16
Komandantu žandarmerije Grac	1
Komandantu žandarmerije Celovec	1
Komandantu pol. bezbed. i si. bezbed. Bled	10
Komandantu pol. bezbed. i si. bezbed. Maribor	10
Komandantu zaštitne policije Maribor	1
Glavnoj carinarnici Kranj	35
Glavnoj carinarnici Beljak	15
Glavnoj carinarnici Maribor	25
Glavnoj carinarnici Celje	40
Pol. brd. lovač. četi »Alpenland«	1
181 pol. brd. četi za vezu	1
Pol. četi pešad. topova »Alpenland«	1
Pol. četi za naroč. upotrebu »Alpenland«	
14. pol. p. t. četi	
Polic, pionirskoj četi	
Polic, četi za obezbeđenje »Alpenland«	
Stabnoj četi	
2 četi XII pol. stražar, bataljona	
4 četi XVII pol. stražar, bataljona	
5 četi XVIII pol. stražar, bataljona	
1, 2 i 3 žand. rez. četi (mot.) po 1	3
Žand. četi za akciju, Loka i Celje, po 1	2
Polic, stražama za zaštitu pruge, Kranj, Jesenice, Dravograd, Maribor i Celje, po 1	5
SS automobilskom odredu SS jedinice Zeesen (SS zaštita pošte), Maribor i Celje, po 1	2

Radi znanja:

C. d. 2. gaulajteru i namesniku doktoru Rajneru (Reiner),
Celovec

C. d. 2. gaulajteru i namesniku dok. Iberrajteru (Über-
reither), Grac

438 pešad. diviziji, Celovec

184 landesšicen puk, Kranj

18 landesšicen puk, Celje

Oficiru za vezu oružane sile poručniku Andersu . . .

Komandantu pol. za poredak, Salzburg

Rezervnih primeraka

49

580

BR. 176

TERITORIJALNA RASPODELA NEMAČKIH JEDINICA U
GORENJSKOJ I DONJOJ ŠTAJERSKOJ U VEZI SA ZAPO-
VEŠCU VIŠEG VOĐE SS I POLICIJE OSAMNAESTE VOJNE
OBLASTI OD 21 DECEMBRA 1943¹

Viši vođa SS i policije
XVIII vojne oblasti
Operativni štab za borbu protiv bandi
I a

Sedište, 21. XII. 43

Prilog 1

uz zapovest od 21 decembra 1943²

1) 19 SS pol. puk (zasad bez I i III bataljona)

Celokupna teritorija Gorenjske (bez jednog dela Kamnič-
kog sreza).

Granice: Na istoku: Kokra – Cerklje – Moste – Mengeš
– Črnuče (sve isključno) – državna
granica.

Na jugu: Državna granica.

Na zapadu: Državna granica.

Na severu: Pređašnja državna granica.

Dosadašnja stalna sedišta jedinica ostaju nepromenjena.
2) 14 SS pol. puk (zasad bez I bataljona.)

Jedan bataljon u Kamničkom srezu a jedan na graničnoj zoni između Gorenjske (1/3) i Donje Štajerske (2/3).

Granice: Na istoku: Velenje – Zalec – Migojnice – Laško – Rimske Toplice – Smarjeta – Zidani Most.

Na jugu: Sava.

Na zapadu: Kokra – Cei'klje – Moste – Mengeš – Črnuče (sve zaključno) – državna granica.

Na severu: Kokra – Bistrica – Nova Štifta – Gornji Grad – Ljubno – Radmirje – Rečica – Mozirje – Šoštanj.

Neminovno se mora zagarantovati da drum iz Tuhinjske Doline preko Trojana prevoja bude uvek bezbedan i upotrebljiv.

Treći žandarm. rez. čet (mot.) »Alpenland« treba rasporediti na deo područja koje leži jugozapadno od Kamnika (zbog poznavanja zemljišta).

Potpisan:
Rezener, SS grupenfirer
i generallajtnant policije
Za tačnost:
načelnik štaba
Petersdorf, s. r.
žandarm. pukovnik

IZVEŠTAJ O SITUACIJI PARTIZANSKIH JEDINICA U GORENJSKOJ I DONJOJ ŠTAJERSKOJ U VEZI SA ZAPOVEŠĆU VIŠEG VOĐE SS I POLICIJE OSAMNAESTE VOJNE OBLASTI OD 21 DECEMBRA 1943'

Viši vođa SS i policije
XVIII vojne oblasti
Operativni štab za borbu protiv bandi
I a

Sedište, 21. XII. 43

Prilog 2
uz zapovest od 21 decembra 1943-

Situacija kod neprijatelja:

A) *Gorenjska:*

Prostor istočno od Save ograničen severno linijom Kranj – Šenčur – Cerklje – Šenturška Gora – Županje Njive – drum preko Černe – sedla za Gornji Grad, a južno tokom reke Save, zaražen je bandama. Na označenom prostoru operiše brigada Slavka Šlendera, koja nosi i naziv: VII štajerska brigada. Brigadu sačinjavaju:

- a) Savinjski (dolina Savinje) bataljon,
- b) Zasavski (Sava) bataljon,
- c) Kamnički (Kamnik) bataljon.

Ukupna jačina brigade iznosi oko 500 ljudi.

Naoružanje: Prema pouzdanim izjavama zarobljenika, ona ima sledeće naoružanje:

- 18 lakih minobacača,
- 36 mitraljeza,
- 40 mašin. pištolja,
- 400 pušaka, i oko
2000 ital. ručnih bombi.

Brigada ne operiše uskupno, već po pojedinim oblastima, s jedinicama u jačini bataljona. Samo u jačim napadima, kao onaj na Gornji Grad, Novu Štiftu itd., ona angažuje sva tri bataljona.

Težišta akcija:

- šuma Šipek,
- brdo Špilk,

prostor oko Limbarske Gore,
prostor oko Češnjica,
Ravne,
Ercnovec,
Slevica,
Gozd.
prostor oko Falovča,
Ravna Gora,
Velika Lasna,
Zlato Polje,
Rakitovac,
Koreno,
Straža.
Zgornje Vinje,
Sv. Miklavž,
Brezovica,
Brdo,
Sv. Gora,
Laze,
Borje i ceo trougao
Vranščice.

Drumovi za Donju Štajersku, i to drumovi za Gornji Grad (kroz Tuhinjsku dolinu), drum Domžale – Trojane, drum za Litiju, kao i drumovi Ljubljana – Mengeš – Kamnik i Ljubljana – Kranj, neposredno su ugroženi i samo se delimično još mogu koristiti. Bande su doprle svuda do samih drumova i postavile svoje zasede tako da je kretanje drumovima moguće samo uz pratnju. Mora se računati i s tim da će bande minirati drumove i na njima podići prepreke od drveta. Banditi se ne zadržavaju više u logorima na terenu, već su se ukantonovali u naseljenim mestima, s tim što svoje kantomane često menjaju. Izveštaji o pokretima bandi sa ovog područja stižu sada samo vrlo retko. Najveći deo stanovništva potpomaže bande. Najpreči je zadatak zasad: osloboditi napred navedene drumove i očistiti prostor Vranščice. Pomoć od stanovništva ne treba očekivati, pošto ono u celini radi u pokretu otpora, za OF. Pri pretresu i kontroli sela i naseljenih mesta treba uhapsiti sva muška lica koja nemaju sigurnih dokaza da su stalni stanovnici dotičnih mesta. Pritom se mora računati s tim da će banditi braniti pojedine kuće, pa i cela naseljena mesta. Ako se borba bude vodila s blagošću i poštenom, rezultata neće biti. Bezobzirna upotreba svih vrsta oružja za borbu – pa makar pritom stradali i nedužni – neophodna je za postizanje uspeha. Na navedenom prostoru bande su dosada digle u vazduh ili spalile oko 50 partiskih domova, škola, sveštenečkih nadleštava, dečjih vr-

tića i zamaka. Sem toga, one su pobile ili nasilno odvele sa iobom sva lica koja su bila naklonjena Nemcima ili su se držala lojalno.

Područje Loke, i to Poljanska Dolina i Selška, zaražena je bandama. Poznato je da tamo operiše Prešernova brigada i delovi Triglavске divizije.

Jačina bandi iznosi oko 5–600 ljudi.

Naoružanje: Nepoznat broj minobacača, oko 60 mitraljeza, zatim puške i ručne bombe.

Banda ugrožava neposrednu okolinu Loke i pre nekoliko dana je napala, odnosno tukla minobacačkom vatrom Kranj, a naročito tamošnju fabriku avionskih sprava. Noću uoči 19. XII ona je posela . . . kod Loke, 17 lica prisilno regrutovala a dva lica ubila.

Ova banditska grupa raspolaže specijalnim diverzantskim grupama koje neprekidno dižu u vazduh železnička postrojenja. Sem toga, doznalo se da će bande zatvoriti drum Ljubljana – Bled postavljanjem zaseda na njima. Na tome području Prešernova brigada vrši mobilizaciju svih za vojnu službu sposobnih ljudi.

Težište akcija: Križna Gora,
Planica,
Pozirno,
Zabrekve,
St. Lenart,
Rovte,
prostor oko Žirija
Zetina,
Blegoš,
Leskovca,
prostor oko Hotavlja i
Malenski Vrh.

S podi'ućja južno od Poljanske Doline ne stižu nikakvi izveštaji. Tim prostorom vladaju banditi.

B) *Donja Štajerska:*

Na zapadnom delu Donje Štajerske od pre nekoliko dana primećuje se samo slaba banditska delatnost. Tamo prodiru i vrše napade uglavnom Šlanderova brigada i Koruški bataljon.

Težište akcija: Raduha.

prostor sever, od Gornjeg Grada i Ljubna, područje Dobrovlja, zatim prostor južno od druma Vransko – Celje, s tačkama: Šmohor, Cečenik, Marija Rieka, i drum Trojana – Vransko.

Prostor Šoštanj – Gornje Razborje – Spodnje Razborje – Vodriž i Mislinje poznat je kao zona na kojoj se banditi skrivaju i preko koje se prebacuju.

Na Pohorju operiše jedna banda od oko 400 ljudi, koja se ponova prebacila sa istoka na severozapad i sada se nalazi na prostoru Ribnica na Pohorju – Janževski Vrh – Sv. Anton. Najpreči je zadatak zasad: osloboditi drum Vransko – Celje, kao i područje Mozirje, Rečica i Gornji Grad.

Bande će u Donjoj Štajerskoj pojačati svoje akcije čim počnu naši poduhvati protiv bandita u Kamničkom srezu, pošto zapadni deo Donje Štajerske pripada operativnom području Šlanderove brigade i, prema tome, ovo područje služiće za prihvatanje otstupajućih bandi. Situacija na Pohorju nije se izmenila. Mora se i dalje računati sa rušenjem želez, pruga i prekidom saobraćaja.

Potpisao:
Rezener,
SS grupenfirer
generallajtnant policije
Za tačnost:
načelnik štaba
Petersdorf, s. r.
žand. pukovnik

TELEFONSKA DEPEŠA ŽANDARMERISKE STANICE PTUJ
OD 27 DECEMBRA 1943 O NAPADU PARTIZANA NA DO-
NJU VIŠNJICU I CVETLIN¹

*Izveštaj o akcijama u Donjoj Štajerskoj
u jesen 1943*

Telefonske depeše:

Pošiljalac: Sreska žand. stanica Ptuj, nared. Leoni. Primalac: Zandarm. okrug Maribor, vodnik Proper. Vreme: 27. XII. 1943 u 16,50 čas.

26. XII. 1943, u večernjim časovima, jake banditske patrole prodrle su pravcem od Bednje (na karti Ptuj – Vinica, list 5456, 6 km jugozap. od Ravne Gore) do na 1 km od raskrsnice puteva Gornja Višnjica – Cvetlin – Trakostjam Raskrsnica puteva nalazi se na generalnoj karti 2 sm jugozap. od državne granice – Cvetlin ... Po izjavama stanovnika, banda je jaka oko 150 ljudi i naoružana lakim oružjem.

27. XII. 1943, oko 7 časova, banda je izbila na gore navedenu raskrsnicu puteva.- Ona je u Cvetlinu demolirala zgradu opšt. nadležstva i spalila svu arhivu. Sem toga, ona je razorila sve mostove za Trakostjan i Donju Višnjicu. Rušenje mostova moralo je izvršiti mesno stanovništvo pod nadzorom bandita.

27. XII. 1943, oko 11 časova, viđena je banditska patrola od 3 bandita na jednoj maloj kosi južno od Cvetlina.

Oko 150 m istočno od raskrsnice puteva, u pravcu Gornje Višnjice, nalazi se železnički most, koji baš sada, pod nadzorom bandita, demolira oko 25 meštana iz okoline.

Deo bande nastupa drumom za Donju Višnjicu. Oko 18 časova čula su se iz Gornje Višnjice 3 ispaljena puščana metka.

U to isto vreme banditi su zarobili hrvat, carinsku stražu u Donjoj Višnjici. Banditske patrole kod Cvetlina podišle su do na 1 km državnoj granici. U Cvetlinu banditi su se pretstavili kao borci za narodno oslobođenje.

Specijalna karta 1:75.000, list 5456. jugoistoč. ugao -- severno i zapadno od Ravne Gore.

¹ Original se nalazi u arhivi Instituta za istoriju radničkog pokreta u Ljubljani.

² Napad na Višnjicu i Cvetlin izvele su jedinice NOV i PO Hrvatske koje su se u to vreme nalazile na sektoru Hrvatskog Zagorja.

TELEFONSKA DEPEŠA ZANDARMERISKE STANICE MARENBERG OD 28 DECEMBRA 1943 O ISKLIZNUCU VOZA KOD VUHREDA¹

Zand, stanica Marenberg javlja 28. XII. 1943 u 21,50 preko žand. vodnika Konrada: »Putnički voz koji je u 20 čas i 30 mm. trebalo da prođe kroz Vuhred za Maribor – zakasnio je danas 1 čas. Čim je voz krenuo iz Vuhreda za Rdeči Breg, odmah je iskliznuo iz šina,² i to na oko 1 km od stanice Vuhred.

Verovatno delo bandita.

O ovome je obavešten žand. vod. za akciju u Marenbergu.

Jedna vojna patrola, jačine 1:10, u nastupanju pravcem Vuhred – Rdeči Breg, stigla je na mesto atentata.

Zand, vodnik Konrad sa ljudstvom mesne straže obezbeđuje mesto i želez, stanicu Vuhred, kao i most preko Drave. Telegrafska linija želez, mreže nije prekinuta.

Bliži podaci još nedostaju«.

Primio: Kibner, žand. potporučnik